

LJUDSKI GLAS

== POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO. ==

Izhaja vsak petek in stane za vse leto 12 K, za pol leta 6 K in za četrt leta 3 K. Posamezna številka stane 30 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljeni na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

ETBIN KRISTAN:

Historično pravo.*)

Italijani, ki zagovarjajo aneksijo dežel ob vzhodni obali Jadranskega morja, se sklicujejo na zgodovino in skušajo z njo dokazati, da je njihova zahteva opravičena. Da ne bo napačnega razumevanja, naj na tem mestu povemo, da nimajo vsi Italijani takih aspiracij; v Italiji sami ima imperialistična politika močno opozicijo, ki tudi ni brez vpliva. Govoreči v zvezi s primorskim vprašanjem o Italijanih ne mislimo na ves narod, ampak le na aneksionistične struje. Te nam pripovedujejo s knjigo v roki, da ima Italija na podlagi preteklosti pravico do Istre, do Krasa, do Dalmacije, do otokov.

To se imenuje „zgodovinsko pravo“. Če se spretno porabi, se z njim res lahko utemelji vse, kar zahtevajo aneksionisti. Toda težko bi si bilo v Evropi sploh izmisliti kakšno teritorialno zahtevo, ki se ne bi dala opravičiti na podlagi historičnega prava; če bi vsak narod nastopil s tem argumentom in bi se oglašile še vse vladajoče in odstavljenе dinastije s „praviciami“ enake vrste, bi morala hipoma izbruhniti nova vojna, v kateri bi vsi stali v boju proti vsem in bi se klali za uveljavljanje kaosa in anarhije.

Zgodovinsko pravo je bilo pri diplomaciji stare šole zelo v čislih; v skladišču politike pa je malokateri instrument tako reakcionaren, miru in naprednemu razvoju nevaren, kakor ta.

Smisel zgodovinskega prava je v kratkem ta: „Tointo je bilo nekdanje moje; torej zahtevam, da se mi vrne“. „Nekdanje“ je zelo raztegljiv pojem; preteklost človeštva je zelo dolga, in to je za pristaše historičnega prava zelo dobro. Lahko si namreč iz vseh številnih tisočletij zgodovine izbere tisto dobo, ki je za njih zahteve najugodnejša. Obenem pa je v tem njih glavna nesreča; komurkoli pride na misel, da obrne kakšno drugo stran zgodovinske knjige, prekucne z isto zgodovino njih zahteve in postavi lahko svoje na njih mesto. Če bi zgodovinsko pravo res kaj veljalo in bi se moral svet urediti po njem, bi se morala zgodovina ustaviti, obrniti nazaj, namesto današnjih razmer bi se morale vrniti včerajšnje, te bi se morale umakniti predvčerajšnjim in tako dalje do ustvarjenja sveta.

Italijani posegajo po svoje argumente v 13. stoletje. Takrat sicer še ni bilo Italije — izvzemši kot geografičen pojem. Zgodovinskih tehnikov ne spravi to v zadrego. V tistih časih je obstojala aristo-

kratična Venecija. Italija je nje politična dedinja, torej ima pravico do tega, kar je nekdanj bilo beneško.

Konstrukcija je spretna; toda če gledamo tehnikom na prste, opazimo, da se obrača teorija sama proti sebi. Od vsakega političnega principa smemo zahtevati doslednost; če išče svojo opravičenost gredoč nazaj, ne sme naenkrat napraviti skoka naprej. Kaj je merodajno? Kar je bilo v 13. stoletju, ali kar se je zgodilo v 19.?

Beneška republika je gospodovala v jugoslovanskem Primorju. Ne maramo se torej spuščati v razpravo, kako je gospodovala; bil je srednji vek in njene metode so bile srednjeveške. Žal, da čuti prebivalstvo še danes posledice gospodarstva, ki je le jemalo, ne vpoštevalo, da je treba skrbeti za izpolnitev provzročene praznosti. Beneška republika pa ni vladala le v Zadru, temveč je imela posesti tudi v Egejskem morju; bila je za tedanje čase sploh svetovna država. Ako bi se Italija smatrala za njeno dedinjo in nastopila z zahtevami po vsej njeni posesti, bi morala priti v konflikt ne le z Jugoslovani, temveč s celo vrsto narodov.

Zakaj pa naj ima zgodovina 13. stoletja za sedanjost večji pomen, zakaj naj se iz nje črpa več pravic kakor iz kakšne druge dobe! V vseh primorskih krajih je gospodovala Avstrija; v njeni oblasti so bile tudi Benetke in tudi ona bi se lahko oglašila kot dedinja republike dožev. Tedaj ne bi smeli Jugoslovani imeti večje skrbi, kakor da skušajo na novo zgraditi državo,

katero so z veseljem pomagali rušiti in posaditi na tron avtokracijo, katere so se komaj rešili.

Bila bi vnebovpijoča neumnost, ali s teorijo „zgodovinskega prava“ bi se popolnoma vjemala. S to teorijo bi se vjemalo še toliko drugih reči, da bi se iz nje porodila največja zmešnjava.

Zgodovinsko pravo je provzročilo v Evropi več gorja kakor katerokoli drugo geslo. V njegovem imenu so se vodile najbolj roparske vojne; z njim so se opravičevale nezaslišane infamije. Narodi so prelivali kri za monarhe, ki so se na eni in na drugi strani bojevali za svoje „zgodovinske pravice“ — in so imeli prav, ker je šlo le zato, katera stran zgodovine se čita:

Sedanja vojna se je po našem mnenju vodila zato, da se ustvari nov svet. Mir se ima skleniti za jutrišnji in pojutrišnji dan. Treba je le pogledati Wilsonova načela, pa se ne more priti do drugega sklepa. Za tak mir ne more biti merodajno, da je po raznih primorskih mestih še iz kamna izklesan beneški lev, da je bila Ogrska nekoč pod turško oblastjo, da je na Balkanu enkrat eksistiralo Dušanovo srbsko carstvo, enkrat pa Simeonovo bolgarsko, da so Habsburžani posedovali toliko sveta, da niso videli solnca zahajati v svojem cesarstvu, da je bil Carigrad glavno mesto vzhodno rimske države, ali pa da v Ameriki nekdanj ni bilo ne belih ne črnih ljudi. Stabilen mir se more uravnati le na podlagi resničnosti sedanjih dejstev. Da so Slovenci v 7. stoletju živeli v Pustriški

LISTEK.

VILJEM PISANSKI:

Zemljiška knjiga.

Dan za dnem se zglašajo pri sodišču kupci s tožbami za razveljavljanje kupne pogodbe. Zakaj? Marsikdo je kupil hišico ali zemljišče, na katerem je vknjiženih vse polno različnih bremen, na kar pa pri kupu ni mislil. Take pravde so navadno zelo drage in velikokrat za enega ali drugega popolnoma uničujoče. Vzrok teh neprijetnih posledic kupa je, ker si je ogledal kupec zemljišče le na mestu, kjer leži, ne tudi tam, kjer je vpisano — v zemljiški knjigi. Preden torej skleneš kupčijo, oglej si zemljiško knjigo. Če je tam vse tako zapisano, kakor je trdil prodajalec, potrdi kupčijo.

Važno je, da poznamo natančneje zemljiško knjigo. Naše šole nam ne dajejo navadno v tem oziru dovolj pouka, zato ni čudno, če marsikak odrašenec ne pozna bližje te velevažne in javne koristi zastopajoče naprave. Barantavci zemljišč so navadno strokovnjaki v zemljiški knji-

gi. Takega ukaniti, ni lahko. Kdor pa pride v življenju le enkrat ali dvakrat v ta urad, in še takrat z notarjem ali odvetnikom, ta navadno nima pojma, kakšen pomen imajo te velike bukve. V tem tiči tudi vzrok, da se mora zemljejknjižni vodja, ali odvetnik po cele ure ukvarjati, preden dobi od stranke potrebna pojasnila. Neobhodno potrebno je tedaj, da pozna vsakdo zemljiško knjigo in nje namen.

Zemljiška knjiga je javna, to se pravi, da ima vsak človek pravico, da si jo ogleda in sicer med uradnimi urami in ob navzočnosti zemljejknjižnega vodje. Ako hočeš n. pr. izvedeti, kdo je lastnik tega ali onega zemljišča, ali kje je vpisana ta ali ona parcela, greš lahko v zemljiško knjigo in zahtevaš tam tozadevno pojasnilo. Po obstoječih predpisih bi take zadeve lahko sam poiskal, a ker marsikdo, kakor že rečeno, morda v življenju še ni bil v zemljiški knjigi, je naravno, da bo prosil uradnika za potrebno pojasnilo.

Potrebno je, da vemo, da ima vsak posestnik zemljišča, če ga je kupil od lastnika, kateri je bil v zemljiški knjigi kot lastnik vpisan, in sta sklenila pravilno narejeno kupno pogodbo, na pod-

*) Ta članek posnemamo iz ameriške revije, ki jo izdaja „Slovensko republikansko združenje“, v Ameriki. Ravno v teh dneh, ko je pariška konferenca tako „pravično“, postavila naše meje proti Italiji, je ta članek važen, ker jasno dokazuje, da so italijanske zahteve na lončenih nogah.

dolini na Tirolskem in imeli ribiško vas, kjer je danes Dunaj, nam ne daje pravice, da raztegnemo meje jugoslovanske oblasti do Donave. — Narodne pravice gredo Jugoslovanom tam, kjer žive danes, in to velja enako za druge narode. Le na taki podlagi je mogoč mir — proti kateremu ne bo opravičenega ugovora. Tako konstituirani narodi lahko vstopijo v Ligo narodov brez strahu, da bi bila taka zveza instrument za vzdrževanje krivice. Odtod gre potem razvoj lahko v bodočnost, za relikvije preteklosti pa lahko zgradimo toliko muzejev, kolikor jih bo zahtevala pieteta in potreba znanosti.

Začetek socializacije gospodarstva v Nemški Avstriji.

Gotovo je največja pridobitev svetovne vojne, kakor je bila strahotna, ta, da je zmagala vsepovsod ideja o socializaciji gospodarstva, ker je vojna kar najbolj očitno dokazala splošno škodljivost privatno kapitalističnega gospodarstva. Čez noč seveda ne bo mogoče uresničiti nikjer tega velikanskega načrta, tudi ne v onih državah, kjer so socialisti skoraj v večini, kakor n. pr. v Nemški Avstriji. Toda polagoma, stopnjevaje od panoge do panoge produkcijskega sistema, bo izginjalo privatno podjetništvo, ž njim izkoriščanje delovnega ljudstva in ogabnega profitarstva. Pri nas se je svoj čas mnogo govorilo in pisalo o agrarni reformi, ki naj bi tvorila prvi korak k socializaciji gospodarstva. Danes je vse precej utihnilo o tem prevažnem vprašanju notranje državne konsolidacije, kako tudi ne, saj smo srečno zopet prišli do vladanja v znamenju militarizma. Toda ravno mi socialisti ne smemo pozabiti niti trenotek na preustroj vsega našega gospodarskega življenja. Izgovor, da sedaj ni primeren čas za take dalekosežne reforme, ker živimo še v neurejenih gospodarskih in političnih razmerah, je prazen, ker tudi v drugih državah ne žive v že popolnoma urejenih odnosih, a so kljub temu že pričeli z delom na tem polju kakor n. pr. v Nemški Avstriji. V naslednjih izvajanjih hočemo na kratko raztolmačiti, kako da so pričeli s socializacijo gospodarstva v Nemški Avstriji.

Na 17. seji, 21. maja t. l., narodne skupščine Nemške Avstrije je predložil kanclerjev namestnik Fink vladni načrt o socializaciji nekaterih produkcijskih pa-

nog. Načrt vlade — na katerega so pristale vse politične stranke — gre za tem, da se socializira v prvi vrsti pridobivanje najvažnejših sirovin — železa in lesa — in da socializirajo najvažnejša sredstva za proizvodnjo gonilne sile — premog in elektriciteta. Ako razpolaga država s temi najvažnejšimi produkcijskimi viri, tedaj bo obvladala lahko tudi one industrijske panoge, ki predelavajo socializirane sirovine in ki dobivajo proizvodno moč iz socializiranih virov sile. Torej prihajajo po tem načrtu vlade v prvi vrsti v poštev za socializacijo premogovniki, rudniki, velika železarska industrija, industrije za proizvodnjo električnega toka in gozdarstvo. S socializacijo gozdarstva se socializira hkratu tudi večina velepossestev. Poleg teh produkcijskih panog hoče vlada Nemške Avstrije tudi dve važni panogi trgovine, namreč trgovino s premogom in trgovino z lesom. To trgovino bo poverila občekoristnim družbam, tako da bo popolnoma izločena vsaka privatno kapitalistična špekulacija. Pri tem celotnem načrtu vidimo torej zaključen sistem: pridobivanje sirovin in njih predelava in izdelava se odvzame kapitalistom in se izroči družbi in državi.

To je v glavnih potezih načrt za začetek socializacije gospodarstva v Nemški Avstriji. Vsak objektivni presojevalec mora odobravati ta načrt, ker tvori temelj za nadaljnjo socializacijo in ker izločuje v najvažnejših panogah produkcije privatni kapital in s tem tudi privatno profitarstvo.

Kdaj bomo začeli pri nas s tem prepotrebim delom? Kdaj bo prešlo naše narodno predstvištvostvo od neplodnih verifikacijskih debat k pozitivnemu delu za splošno korist ljudstva?

Dopisi.

Iz Strnišča pri Ptuj.

O pariški „mirovni“ konferenci nam piše sodrug begunec: Precej drugače smo si predstavljali čas po vojni, kakor je pa sedaj. Upali smo, da bodo odnehale cene vsaj za najpotrebnejše življenjske pripomočke, toda prišlo je ravno nasprotno. Vsaka malenkost se je zadnji čas tako podražila, da z razmerami obojito oni, ki je vezan na stalne mesečne prejeme, ne more več tekmovali. Koliko časa bodo trajale te razmere, ne ve nihče. Vsekakor pa v tem oziru tekom leta ni pričakovati izboljšanja; kvečjemu poslabša se lahko še položaj.

posestnik zaradi pijančevanja ali sicer slabega gospodarstva pod kuratelo. Zemljiške knjige se namreč ne uničujejo kakor drugi manjvredni spisi. Kako neprijetno dirne sina-naslednika, če vidi čez več let to zaznambo. Opozarjam na tem mestu osobito one, ki lahkomišlno raztrošajo to, kar so jim drugi pridelali in privarčevali.

V tem delu zemljiške knjige so tudi še nekatere druge zaznambe, katerih pa ne omenjam z ozirom na to, ker za splošno spoznanje zemljiške knjige nimajo take vrednosti.

Pridemo k bremenskem listu označenemu s C.

Danes je, hvala bogu, ta del precej prazen, a videti bi ga bili morali pred vojno! Žal, da nimam na razpolago tozadavne statistike. Kako hudo je bilo za našega zatiranega kmeta, ki je moral poleg velikih davkov prenašati nebroj bremen, ki so mnogokrat presegala vrednost posestva. Vojna nam je sicer ta del zemljiške knjige znatno razbremenila, vsekakor se pa že vračajo prejšnje ne posebno prijetne razmere. V bremenskem listu najdeš vse terjatve, katere si si nakopal na podlagi kake listine, bo-

Vsakdo se je razveselil svobode, a postal je kmalu razočaran, ko je videl, da ni vse zlato, kar se sveti. Namesto, da bi pričeli z resnim delom, da bi se nemudoma vpostavilo red in disciplino, vadjajo v Parizu za narode in tirajo ljudstva v propast in revščino. In posledica? Ta se že kaže. Povsod nered in nepokorščina. Razmere postajajo nevzdržne. Različne fronte so zopet oživele. Bojevali se bomo, a ne proti izstradanim, ampak proti tistim, ki nas hočejo izstradati, ki hočejo, da bi postal položaj še bolj kompliciran, obupen in nevzdržljiv. Uverjeni pa smo, da se bo to nesrečno ljudstvo pri takem izkoriščanju izpametovalo in naperilo orožje proti izkoriščevalcu in se bridko maščevalo. Gospodje v Parizu, Londonu, Rimu, hitite in ne odlašajte. Dajte nam, kar je naše. Naše zahteve so jako skromne: želimo le pošteno in mirno življenje.

Rogaška Slatina.

Slavna gospoda pri Sv. Križu nas vedno napada v „Slovenskem Gospodarju“, češ, da smo nemčurji, krivoverci in pravcati hudiči. Posebno jim želodce obrača praznik prvega majnika, ki se je prvokrat praznoval v Rogaški Slatini. Ubogo delavstvo je tudi tukaj pokazalo, da se je začelo zavedati in se bojevati proti kapitalizmu. Vprašamo vas, gospodje pri Sv. Križu, kje je več nemčurškega? Ali se niste vi v Ljubljani po kolenih plazili za tukajšnjim ravnateljem Mulijem, ki je trd Nemec? Ali niste vi tega Nemca v „Gospodarju“ povzdigovali do nebes? Mi dobro vemo, zakaj ste to storili. O tem bomo drugikrat govorili! Hočemo vas še nekaj drugega vprašati: Ali vam je mogoče znano, da sta bila tukaj internirana dva brata Srba, gg. Popovič in Markovič? Kdo je bil izmed vas postavljen za špijona, da je pazil na ta dva gospoda s takim navdušenjem, da mu ni bilo potreba k vojakom? Kje je več nemškutarije — pri nas ali pri vas?

Rimske Toplice.

Prišlo je poletje. Vse je v zelenju. Rože in cvetice vseh barv krase naravo. Najbolj nam je mila rdeča cvetica. Našemu župniku seveda ne, ker on ljubi sivo in črno barvo. Njegov posel obstoja v tem, da hodi okrog zmerjat ljudi. Tako je nedavno prijel na cesti deklet, ki je neslo časopis iz pošte. Vprašal jo je, kakšen da je in se potem razburil nad njo, češ, take časopise pri vas berete, saj boste postali čisto brezverni! Kako pa z va-

lagi koje je bil kot lastnik prepisan, po eno ali več zemljknižnih vlog. Zemljiška knjiga obstoji namreč iz samih vlog, katere so označene z zaporedno tekočimi številkami, n. pr.: 1, 2, 3, 4 itd. Vsaka vloga se pa razdeli v tri dele, in sicer: v imovinski, v lastninski in v bremenski.

Imovinski list, označen z A, — navadno cela stran, mnogokrat tudi cel list — se deli zopet v dva dela. V prvem delu so vpisane zemljiške parcele, v drugem so pa vpisani različni prenosi v prvem delu vpisanih, oziroma izbranih parcel, delitve teh parcel, kulturne izpremembe, sploh vse, kar se nanaša na parcele, vpisane v prvem delu. Pri gospodujočem posestvu, t. j. pri takem, kjer ima lastnik vloge pravico, da hodi, vozi, goni živino, nabira drva itd. po zemlji svojega sosedu, te pravice pri takem zemljišču so vpisane v drugi del imovinskega lista.

V lastninskem listu najdeš vedno lastnika dotičnega vložka. Če je n. pr. posestnik zaradi zapravlivosti, pijančevanja itd. dejan pod kuratelo, tedaj je tudi ta osebna omejitev zaznamovana v imovinskem listu. Tu naj le mimogrede omenim, da je zelo žalostno, če pride

disi zadolžnice, izročilne pogodbe, ženitovanjskega pisma itd. Če si n. pr. izposodiš pri kakem denarnem zavodu večjo vsoto denarja, napravita s tem zavodom zadolžnico, na podlagi koje se potem ta za posojilo na tvojem posestvu vknjiži. Kadar ti prepusti oče ali mati posestvo in si pri tem izgovori užitek, se vknjiži tudi ta v bremenski list. Tu najdeš tedaj vse, kar teži in tlači tvoje posestvo. Vsakdo naj se tedaj izogiblje take vrste vknjižb. Čim manj vpisov v bremenskem listu, tem večji tvoj kredit.

Vsaka katastralna občina ima svoje zemljiške knjige. Vse te se pa seveda shranijo in vodijo pri dotičnem okrajnem sodišču, kamor spada katastralna občina. K zemljiški knjigi spadajo še zemljiške mape in pa zbirka listin, kupnih pogodb, dolžnih in ženitovanjskih pisem, sploh listin, na podlagi katerih se je napravil tak vpis ali izbris v zemljiški knjigi.

Če greš v zemljiško knjigo in hočeš izvedeti n. pr. kdo je lastnik te ali one parcele, moraš vedeti na vsak način številko dotične parcele. Če tega ne veš, se moraš spoznati v zemljiški mapi. Tam najdeš narisane vse parcele tako, kakor leže v naravi, seveda v zmanjšanem me-

mi, g. župnik? Saj ga vi tudi večkrat berete, pa si ga naročite, mesto da ga po cestah iščete in pustite ljudi pri miru! Držite se vaše cerkve! Rdeča barva draži vas, mi jo pa ljubimo; saj je znak ljubezni in srčne krvi in zato smo neizpreobrljivi.

Iz Ribnice.

Kot se nam naknadno poroča, smo s svojim dopisom z dne 23. maja t. l. v našem listu storili gospodu Šuteju iz Jelen-dola ter gospodu Konstantinu iz Glažute krivico, ko smo mu očitali, da je krvosedi, da je pijavka, tiran in zatiralec delavca itd. Ker ne maramo delati nikomur krivice, ampak zastopamo le vedno in povsod samo pravico, pa naj bo to tudi milijonarju nasproti, storjeno krivico s tem lojalno popravljamo s pripombo, da, kot se nam sporoča, ta dva gospoda med vojsko sploh producirala nista, ker je vojaška oblast žagi rekvirirala zaeno z vsem materijalom. Kot se nam nadalje od verodostojne strani poroča, ima zlasti gospod Ivan Šutej uslužbenec že nad 30 let pri hiši, ki bi sigurno tako dolgo ne ostali, ako bi se jim godila kakšna krivica.

☞ Po svetu. ☞

Nasilneži v Parizu so si menda postavili nalogo, da razjarijo do besnosti vse „premagane“ narode. Določujejo meje tako, da mora njihovo določevanje spraviti iz ravnovesja tudi najbolj mirnega človeka. Pretečeni teden so pristigli Nemško Avstrijo, kjer so jo le mogli. Kraljevini SHS so določili meje na Koroškem in Štajerskem in so odvzeli pri tem Slovincem Ziljsko dolino, ki je skozi in skozi slovenska ter jo priklopili Nemški Avstriji. Ker so se ti gospodje očividno skregali s pametjo, zato so vzeli Slovincem vso Goriško, Istro, Trst in velik del Kranjske — celo Vipavsko dolino —, glede Reke se pa še vedno niso zedinili, ali naj postane svobodno mesto, ali naj jo tudi še dajo Italijanom za nameček, češ, kjer je krava, naj bo še tele. Tako izgleda v praksi „samoodločevanja“ narodov in tako silijo ti pariški samoodločevalci narode do tega, da si bodo nekega dne sami poiskali pravico.

Na Dunaju so bile 4. junija demonstracije, ki so jih priredili komunisti proti

rilu. Istotako moraš vedeti natančen naslov lastnika vloge, za katerega se interresiraš. Tu ne zadostuje, da veš samo za lastnikovo krstno ime in domači priimek, ampak vedeti moraš ime in priimek, kakršen je zapisan v krstnih bukvah. Če so ti take stvari nejasne in se v mapi ne spoznaš, ne hodi v urad. Z iskanjem in poizvedovanjem spraviš uradništvo v veliko zamudo in samega sebe v zadrego. Vsak posestnik — vsaj manjši — bi moral vedeti na pamet številko vložka in številke parcel, kojih lastnik je. Omeniti moram namreč še, da ima vsak vložek svojo številko. Če ima posestnik več parcel in so te različno obremenjene, tedaj je lahko mogoče, da ima vsaka parcela svoj vložek, če so pa parcele enega posestnika neobremenjene, tedaj je navadno le en vložek. V vložku torej je lahko vpisana ena sama parcela, lahko je vpisanih tudi 10, 20, 50 itd.

Toliko za enkrat. V eni prihodnjih števil „Ljudskega glasu“ opišem dele vložkov in pomen istih podrobneje. Zasedujte in čitajte pridno! Naša dolžnost je, da se iz dosedanjega mrtvila dvignemo in postavimo na nekoliko višjo stopnjo izobrazbe. Pri naročanju časopisov ne bodi štedljiv. Ako si naročen na „Ljudski glas“, daj ga čitati tudi svojemu sosedu. Ne puščaj ga ležati nedotaknjene v kotu.

razsodbi pariške konference, ki je v svoji „pravičnosti“ šla tako daleč, da je prisodila Nemški Avstriji ves državni dolg bivše avstrijske monarhije. Demonstrantje so klicali pred poslopjem italijanske misije posebno ogorčeno.

Na Bavarskem se duhovi pomirujejo in izgleda tako, da bo prišlo zopet do mirnega političnega in gospodarskega življenja. Koalicijska vlada je obsodila na smrt komunista Levina, katerega so dolžili, da je glavni provzročitelj meščanske vojne. 4. junija so ga ustrelili v ječi.

Iz Rusije. Zadnje dni so bile po časopisu objavljene vesti, da so boljševiki poraženi in da so zavzele estonske in finske čete Petrograd. Druge vesti zopet pripovedujejo, da je bil poražen general Kolčak, ki ima od antante nalogo, da uniči boljševiško vlado. Koliko je resnice na teh vesteh, to je seveda težko doognati.

Na Francoskem je izbruhnila ogromna stavka, pri kateri je udeleženih skoraj pol milijona delavcev. Zlasti v Parizu je stavka zelo razširjena. Kaj je vzrok tega mogočnega odpora, doslej še ni znano.

☞ Iz naše države. ☞

Nagla sodba je razglašena v Sloveniji za vojne dezertirje. Vsak vojak, ki je zbežal od svoje čete in se ne javi zopet do 7. junija do polnoči, bo izročen nagli sodbi.

V Narodnem predstavništvu je bil sprejet z glasovi večine proračunski provizorij za tri mesece. Socijalno demokratični poslanci niso glasovali za proračun, ker nimajo zaupanja do sedanje vlade.

Na Koroškem so prodrle naše čete do Celovca in ga zavzele brez boja. Ko so bili še boji na Koroškem, so bila v Kranju pogajanja za premirje med nemškimi in jugoslovanskimi zastopniki. Doseglo se je premirje in nato so se tudi takoj izvršile njegove določbe. Glavne točke premirja so: Jugoslovani zasedejo Rožek, Celovec in Velikovec, Nemcem ostanejo Šent Vid, Feldkirchen in Beljak z železniško progo v Trbiž. Severno od jugoslovanskega ozemlja je po pogodbi ustanovljena do deset kilometrov široka nevtralna cona, v kateri ne sme biti nemško-avstrijsko vojaštvo in mora biti ljudstvo popolnoma razoroženo. Nemška Avstrija se je zavezala plačati vse škode, prizadete vsled vojnih operacij zasebnemu in javnemu imetju. Sovražnosti so ustavljene.

Gonja proti socijalni demokraciji gre v Sloveniji vedno bolj v klasje. „Jugoslavija“ in „Narodni Socijalist“ na eni strani, namreč na takozvani „napredni“, na drugi strani pa „Naša Moč“ delajo prav složno v boju zoper socijaliste. Silno moramo biti nevarni tej čedni družbi, ker nam posvečajo toliko časa in prostora. „Slovenec“ in „Slovenski Narod“ nočeta tako pogosto nastopati proti nam, zato, da na zunaj varujeta dostojnost v političnem boju; da pa ne zaspi borba proti nam, pa pošiljata v ogenj prej omenjene liste. Mi ostanemo spričo vseh teh napadov povsem ravnodušni, ker vemo, da bomo zmagali, kadar bo prišlo do načelnega boja, kajti dobra stvar, ki jo zastopamo, ne more podleči. Sedaj se napihujejo ti gospodje kakor žabe, a ni več daleč čas, ko bodo obmolknili, ker jim bo zmanjkalo sape spričo naših jasnih načel.

Strokovni kongres. Na binkoštno praznike se je vršil v Ljubljani velevažen kongres našega strokovno organiziranega delavstva. Okolo 80 odposlancev iz vseh delov Slovenije je prišlo na ta kongres, da v rešnih razmotrivanjih določijo nadaljno smer svojega dela. Na kongres so prišli tudi delegatje iz Zagreba, Bel-

grada, iz češko-slovaške republike, iz Dunaja in Gradca. Delavska internacionala vstaja zopet!

Pokrajinski odbor za zaščito dece za Slovenijo se je ustanovil na binkoštni ponedeljek v Ljubljani. Ta odbor bo odslej vodil one posle, za korist mladine, ki jih je doslej opravljal mladinski oddelek poverjenišva za socialno skrb. Naloge tega odbora so za dobrobit našega naroda izredno važne. Odbor si je na prvi seji načrtal obširen program, ki gre v glavnem za tem, da se reši čimveč naših otrok telesne in duševne propasti.

Sprejemni pogoji za državno zdravilišče na pljučih obolelih v Topoljščici. Dne 15. junija t. l. se otvori v Topoljščici pri Šoštanju zdravilišče za inicijalne (pričetne) slučaje pljučne tuberkuloze. V to zdravilišče se sprejemajo tuberkulozni otroci od 6. do 15. leta in ženske predvsem matere do 50 leta in to v prvi vrsti bolniki z domovinsko pravico v Sloveniji. O sprejemu odloča kuratorij za upravo zdravilišča s sedežem v Ljubljani (poverjenišvo za socialno skrbstvo) na podlagi prošnje, ki mora biti opremljena z zdravniškim izpričevalom o stanju in natančnem poteku bolezni. (Za revne honorira zdravniška izpričevala kuratorij, posebni formularji za zdravniška izpričevala se bodo razposlala vsem gg. zdravnikom.) Kuratorij odgovarja proslcu pismeno glede sprejema, natančen datum pa naznanja zdraviliščni zdravnik bolniku. Bolnik ne sme zamuditi predpisanega roka, ker trpi sicer sam nastalo škodo. Zdravljenje v sanatoriju traja torej približno 10—12 tednov, vendar se pacijenta lahko že prej odpusti, in sicer: 1. Če pacient prej ozdravi. 2. Če slučaj sploh ne spada v zdravilišče. 3. ako bolnik zahteva odpustitev, če se disciplinarno pregreši. V zdravilišču obstoja enotna dijeta. Oskrbovalni stroški za plačila zmožne znašajo dnevno 30 K, za posebno sobo in ločeno postrežbo pa 40 K. Spremljevalke otrok, ki se pa sprejemajo le kratek čas in od slučaja do slučaja, to je v omejenem številu, plačajo dnevno oskrbovalnino 25 K. Med oskrbovalne stroške spadajo tudi vsi zdravniški pripomočki in zdravila (Röntgen, zdravljenje s tuberkulinom in tako dalje). Polni plačniki naj pošljejo svoje prošnje potom občine, kjer prebivajo in naj dokažejo na podlagi lista o imovinskih razmerah, da ne morejo plačevati plonih ali celo nobenih oskrbovalnih stroškov. Vsak bolnik mora prinesiti s seboj obleko in vsaj dvojno telesno perilo in vse toaletne potrebščine. Vožnjo po železnici do postaje Šoštanj in nazaj plača bolnik sam. Za prevoz od postaje Šoštanj do 3 km oddaljene Topoljščice in nazaj preskrbi upravljelstvo zdravilišča. Ono daje tudi vsa nadaljna podrobnejša pojasnila.

1000 delavcev

rudarjev za moderno urejen premogovnik v Vojvodini se **takoj** sprejme v delo pod zelo ugodnimi pogoji. Javiti se je samo osebnost vsak ponedeljek popoldne v našem uradu v Ljubljani. Za dobro plačo, hrano in stanovanje je poskrbljeno, potni stroški se pa povrnejo. Odhod vsak torek zjutraj v skupnih transportih.

„Državna posredovalnica za delo“
Ljubljana, Gradišče.

Za zvišanje penzij pri bratovskih skladnicah je nastopil v narodnem predstavništvu sodrug Čobal in stvarno nujno potrebo, da se zvišajo penzije.

Tudi posledice vojne. V Belgradu čaka rešitve 1000 prošelj za ločitev zakona. Nasprotniki nam kaj radi očitajo, da je delovanje socijalne demokracije naperjeno proti družinskemu življenju. V Srbiji ni mogla socijalna demokracija delovati ves čas vojne in vendar to visoko število prošelj za ločitev zakona. Današnje družabne razmere so glavni vzrok, da je tako malo srečnega družinskega življenja.

Obiskujte naše shode!

MALI OGLASI.

Za vsako vrsto je plačati 1 K naprej. Pri več kot petkratnem oglaševanju velja vrsta le 80 vinarjev.

Živčne bolečine odpravi enkratno vdrnjenje s Fellerjevim bolečine tolažcem, živce pomirljivim „Elsafluidom“. Izvrstno domače sredstvo. 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 19 kron. Lekarna E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 385 (Hrvaško). Več nego stotisoč zahvalnih pisem in zdravniških ocen. Ovoj in poština se zaračunajo posebno, ali najceneje, čim več se naenkrat naroči, tem več se prištedi.

Nervozne

boli, navale krvi, slabosti, migreno, pretegnjenost, tresenje pred očmi, slabost oči, šumenje v ušesih odpravlja Fellerjev

ELSA FLUID

6 dvojnih steklenic ali 2 specialni steklenici 24 kron. Staro preizkušeno odvajajoče napetost in zapeko odstranjuje sredstvo so Fellerjeve rabarbari

Elsa kroglice

6 škatlic K 12. — Edino prave pri lekarnarju Evgen V. Feller, Stubica, Elza trg št. 252 (Hrv. Zagorje). — Ovoj in poština se posebej zaračunava, toda najceneje, čim več se torej obenem naroči, tem več se prištedi.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico v Ljubljani

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Društvo je ustanovljeno leta 1908 ter ima sedaj 3330 članov.

Iz računskega zaključka za leto 1917/1918 je razvidno, da znaša:

rezervni sklad	K 30.893.—
dispozicijski sklad	20.000.—
bolniški sklad	21.000.—
pogrebni sklad	10.000.—
deležni sklad	100.901.14

Zaostali po umrlih članih dobé posmrtno podporo. Člani, ki so bolni dobé bolniško podporo.

Društvene prodajalne so v Ljubljani in okolici, na Jesenicah, Savi, Koroški Beli in Trzinu.

Kot član pristopi lahko vsakdo. Pristopnina znaša K 1, delež K 50.

Pisarna in centrala:

Ljubljana - Spodnja Šiška, Kolodvorska ulica šte. 56.

Miši-podgane stenice-šturki

In vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najboljše preizkušene in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5.—, za podgane in miši K 5.—; osobito ostra pasta za podgane K 6.—; za šturke K 5.—; posebno močna tinktura za stenice K 5.—; uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3.—; prašek proti mrčesom 2:50 in 5 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; tinktura za bolhe pri pseih K 1:50; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Vsak naj pridobi vsaj dva naročnika!

G. KELLER:

DON CORREA.

(Dalje.)

Mladi vojščak je bil po svojem času in svojem rojstvu dober katoličan; tako mu je zelo ugajalo, da je jemala gospa Feniza vso svojo služinčad s seboj k maši in ji omogočila delež na verskih blagih; skrivnostno šepetanje o njenem čarovništvu je vsled tega prej povečalo njegovo sočutje ko pa ga ostrašilo. Po končani službi božji je lahko videl gospo popolnoma od blizu in to tem lažje, ker se ni niti enkrat ozrla ne nanj ne na koga drugega v bližini. Tako blizu in ob svetlem dnevu se mu je zdela še lepša in popolnejša ko prejšnji večer. V naglici se je komaj toliko zavedel, da je malo napojnino iz rok paža sprejel s pravim hvaležnim obrazom uboge pare. Vse se je vršilo zopet tako mirno in svečano, da se je zdelo, da vlada v ozračju te žene popolen red in mirno, vzorno, dostojno življenje. Zadnja je prišla na mulo zopet rdečemu pečatniku podobna komornica, ki jo je mavriški mornar uslužno posadil za hrbet duhovnika; dasi se mu je, ko so odjahali, zdela vsa procesija še nekoliko čudna, si je to čudno šego vendar razložil iz osamelosti na deželi, odkoder je gospa prišla.

Dokler je bila še v Lisaboni, je lazil, vedno drugače preoblečen, venomer okoli nje, če se je pokazala med svetom, kar pa se ni zgodilo vsak dan. In vsakokrat, kadar jo je videl, je bil vedno bolj trden njegov sklep, da si bo baš njo izbral za družico in nobene druge. Ko je odpotovala, je zato zlezel v svojo nekdanjo podobno, podoben neznatnega, ubogega plemiča. Poiskal si je ponošen rjav plašč in ravno tako boren klobuk in opasal meč, ki je bil ob ročniku ves zarjavel in čegar dolgo rezilo je spodaj za dober palec gledalo iz usnjate nožnice, ki je bila že davno izgubila kovinasti nastavek. Tako opremljen je še pred zoro zapustil svojih palačo in Lisabono in se peljal s peščico svojih ljudi v nalašč pripravljeni lastni barki ob morsk obali proti jugu, dokler ni prišel v okolico, kjer bi naj baje stanovala gospa de Cercal.

Kraj, po katerem se je imenovala, Cercal, je ležal za obrežnim pogorjem, grad, v katerem je stanovala, pa na strmem obronku pri morju. Don Correa je tako dolgo križaril po visokem morju, dokler si ni bil na jasnem, da je Donna Feniza že doma; parkrat je jadral tako blizu mimo, da je s svojimi sokoljimi očmi lahko pregledal lego in stavbo gradu. Potem je krenil zopet na odprto morje, kjer je čakal močnega vetra ali celo viharja in ko se je res vzdignil, se je z napetimi jadrji pripeljal bliže, jih zvil kakor kak pomorščak, ki trpi silo na morju in se dal nazadnje, kakršen je ravno bil, potem ko so valovi ladjo še nekaj časa metali sem in tje, s svojim mečem in plaščem vreči na skalnato obrežje, tako da se je le z veliko silo prekopal skozi valove in prispel na kopno. Svojim ljudem je strogo zabil, da se naj z barko odpravijo zopet na visoko morje in peljejo domu, kakor hitro bodo videli, da je dosegel obrežje. Res so storili tako in so enako pogumno kakor spretno spravili ladjo iz nevarnosti — na kopnem so že mislili, da je izgubljena — jo obrnili in spravili na debelo morje, kjer je kmalu izginila izpred oči.

Gospod Salvador Correa je splezal na obronek pri morju in začel lezti kvišku po strmih stopnicah, ki so bile napol skrite za pečevjem in grmovjem. Bil je že precej visoko, ko mu je nasproti prihitel deček, že dobro mu znani paž gospé. Zgoraj so namreč videli, kako se je ladja borila z viharjem, niso pa mogli videti, kaj se je godilo prav na obrežju; zato je gospa poslala paža, naj pogleda, kako je in kaj. Don Correa je vprašal dečka, kje je in na čigavi zemlji ter mu je v kratkih besedah razložil, da je bil vržen na obalo in da je brez strehe, na kar mu je deček odvrnil, naj počaka, da bo prihitel v grad in se povrnil z odgovorom gospé. Ob enem je pokazal tujcu naravno votlino, ki se je nahajala na mali terasi v pečini; imela je klop in se je dala celo zapreti s posebno leso.

(Dalje prihodnjič.)

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

: registrovana zadruga z omejeno zavezo :

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih 3%.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.